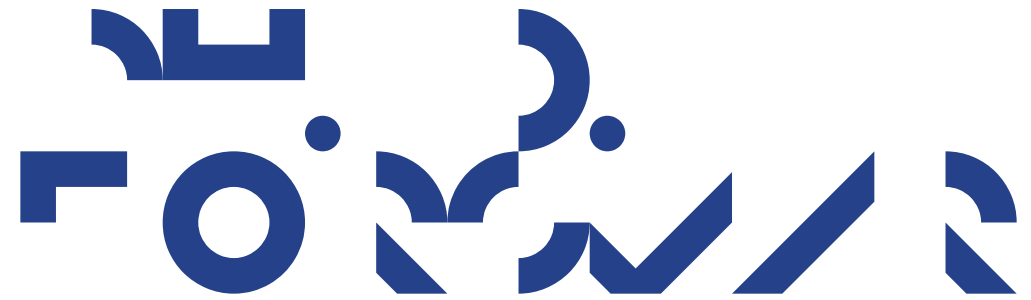

Tid og sted for forsvar

Fredag den 2. september 2022, kl. 15-18
Aarhus Universitet
Nobelauditoriet (lokale 105), bygning 1482
Jens Chr. Skous Vej 4
8000 Aarhus C

Kontakt

Ditte Zachariassen
Mail: diza@cc.au.dk
Tlf. 30700314

“Sån det der”
– Nogle prosodiske, syntaktiske og leksikale træk i en urban dialekt i Aarhus
Ph.d.-afhandling af Ditte Zachariassen

"SÅN DET DER"

– NOGLE PROSODISKE, SYNTAKTISKE OG LEKSIKALE TRÆK I EN URBAN DIALEKT I AARHUS

Ph.d.-afhandlingen "*Sån det der*" af Ditte Zachariassen, Institut for Kultur & Kommunikation, Aarhus Universitet, undersøger sproglige former som er særlige for den variant af dansk der tales i Aarhus Vest.

Nye sproglige former følger regelmæssige mønstre og har deres egne grammatiske funktioner

"I år jeg ringede til banken" er en sætning som på de fleste varianter af dansk kan udtrykkes med tre forskellige slags syntaks (ordrækkefølge):

- *Jeg ringede til banken i år*
- *I år ringede jeg til banken*
- *I år der ringede jeg til banken*

Den fjerde måde, "i år jeg ringede til banken", kan kaldes V3 fordi verbet står i sætningens tredje position. Den vil være ukorrekt i de fleste varianter af dansk, men i dialekten i Aarhus Vest bruges den parallelt med de tre andre, og mine analyser af den interaktionelle grammatik viser at V3 bruges i bestemte omgivelser og med bestemte funktioner, fx at organisere en histories rækkefølge af begivenheder eller at introducere nye personer eller steder i en historie.

Til forsvaret vises eksempler på V3 og på andre sproglige træk som er særlige for dialekten i Aarhus Vest, herunder intonationsmønsteret 'strong finals' og interjektionalerne *eow*, *lak*, *yani* og *dig*. Hver af dem følger bestemte grammatiske systemer og bruges til bestemte funktioner.

Feltarbejde som grundlag for grammatiske beskrivelser

For at beskrive et talesprog i dets eget ret må vi have et stort datagrundlag af naturligt forekommende interaktion. Denne afhandling bygger på et korpus af cirka 100 optagelser indsamlet ved feltarbejde på mange forskellige steder, fx ungdomsklubber, gymnasier og kulturelle foreninger, hvor der foregår mange forskellige aktiviteter, fx madlavning, brætspil og lektiearbejde.

Hvorfor kan man kalde det en 'dialekt'?

Feltarbejdet tyder på at de særlige former kun bruges af personer vokset op i bestemte boligområder, og de grammatiske analyser finder systemer i hvor og hvornår de nye sproglige former bruges, ikke kun i forhold til vennegrupper eller andre sociologiske faktorer som tidligere studier ofte har fokuseret på, men ud fra sproglige omgivelser på mikroplan, dvs. fonologiske, syntaktiske og pragmatiske omgivelser. Vi forstår typisk en dialekt som noget der tales i et geografisk afgrænset område, og som indeholder særtræk på alle sproglige niveauer. Inden for denne definition er det talesprog som beskrives i afhandlingen en dialekt.

Fakta om undersøgelsesområdet

- I de seneste 30 år er der forsket i nye sproglige varianter som er opstået i en lang række nordeuropæiske storbyer i boligområder med stor sproglig (og etnisk) diversitet
- De nye varianter er beskrevet ud fra grammatiske vinkler og som identitetsskabende praksisser
- I forskningen kaldes varianterne etnolekter, multietnolekter eller urbane dialekter. Uden for forskning kaldes de fx gadesprog, ghettodansk og pizzadansk. Talerne i Aarhus Vest nævner ikke selv et navn for varianten. En af informanterne fra feltarbejdet kalder det anderledes end "tale integreret" og direkte adspurgt om hvad det så hedder svarer han "sån det der".